

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k podnetu Spolkovej republiky Nemecko na účely prijatia rozhodnutia Rady o vykonávaní rozhodnutia 2007/.../SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti

(2008/C 89/01)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 286,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov, a najmä na jeho článok 41,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. V *Úradnom vestníku Európskej únie* bol 9. novembra 2007 uverejnený podnet Spolkovej republiky Nemecko na účely prijatia rozhodnutia Rady o vykonávaní rozhodnutia 2007/.../SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti⁽¹⁾ (ďalej len „podnet“). Tento podnet dopĺňa príloha z 18. októbra 2007, ktorá obsahuje ďalšie podrobnosti týkajúce sa vykonávania rozhodnutia 2007/.../SVV (ďalej len „príloha“)⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 267, 9.11.2007, s. 4.

⁽²⁾ Príloha zatiaľ nebola uverejnená v úradnom vestníku, ale je verejne prístupná v registri dokumentov Rady ako dokument 11045/1/07 REV 1 ADD 1.

2. EDPS nebol požiadaný o radu k tomuto podnetu na vykonávacie rozhodnutie. Preto vydáva stanovisko z vlastného podnetu, tak ako vydal stanovisko k podnetu pre rozhodnutie Rady zo 4. apríla 2007⁽³⁾.
3. Hoci podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ neexistuje právna povinnosť členského štátu, ktorý predloží podnet, požiadať EDPS o radu, postup ani nebráni podaniu takejto žiadosti. Okrem toho EDPS vo svojom stanovisku zo 4. apríla 2007 odporúčal doplniť v článku 34 rozhodnutia Rady túto vetu: „Pred prijatím takýchto vykonávacích opatrení sa Rada radí s EDPS.“ Odporúčanie sa žiaľ nezohľadnilo napriek jeho logickému opodstatneniu: vykonávacie opatrenia budú mať v tomto prípade najčastejšie vplyv na spracúvanie osobných údajov. Súčasný podnet Spolkovej republiky Nemecko je jasným príkladom tejto logiky.
4. EDPS na základe tohto výsledku nedospel k žiadnemu závažnému záveru. Zodpovedá prístupu, ktorý si zvolila Rada čo najmenej meniť a dopĺňať podnet s cieľom zabezpečiť úplný súlad so znením Prümскеj zmluvy, ktorú predtým podpísalo viacero členských štátov. EDPS sa bude podrobnejšie venovať demokratickým dôsledkom tohto prístupu vo svojom stanovisku.

II. SÚVISLOSTI A PRÁVNÝ RÁMEC

5. Prümскую zmluvu podpísalo v máji 2005 sedem členských štátov mimo rámca Zmluvy o EÚ. Následne k nej pristúpili ďalšie členské štáty.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 169, 21.7.2007, s. 2.

6. Prümskú zmluvu dopĺňa vykonávacia dohoda založená na článku 44 tejto zmluvy, uzavretá 5. decembra 2006. Táto vykonávacia dohoda je potrebná na fungovanie Prümskej zmluvy.
7. Hlavné prvky Prümskej zmluvy sa zahrnú do právneho rámca Európskej únie prijatím rozhodnutia Rady 2007/... o podnete 15 členských štátov (ďalej len „prümský podnet“), o ktorej sa už v rámci Rady dosiahla politická dohoda. Toto zahrnutie bolo už od začiatku zámerom zmluvných strán Zmluvy o EÚ, ako to potvrdzuje preambula Prümskej zmluvy.
8. Zámerom počas celého legislatívneho procesu vedúceho k prijatiu rozhodnutia Rady už nebolo rokovať o rozhodujúcich otázkach, ale dosiahnuť dohodu o *acquis* Prümskej zmluvy. Tento zámer bol o to dôležitejší, lebo počas tohto legislatívneho procesu pokračoval proces ratifikácie vo viacerých členských štátoch a zmluva nadobudla platnosť.

III. PREDMET A HLAVNÉ ZAMERANIE TOHTO STANOVISKA

9. Toto stanovisko sa zameria na návrh rozhodnutia Rady o vykonávacích predpisoch. Naďalej platia argumenty uvedené v predchádzajúcom stanovisku EDPS k rozhodnutiu Rady o Prümskom podnete a nebudú sa opakovať, pokiaľ to nebude potrebné na zvýraznenie otázok, ktoré môže zákonodarca riešiť prostredníctvom vykonávacích pravidiel.
10. V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že vykonávacie predpisy majú osobitý význam, pretože okrem niektorých správnych a technických ustanovení vymedzujú kľúčové aspekty a nástroje systému a jeho fungovania. Napríklad v kapitole 1 vykonávacích pravidiel sa ustanovujú vymedzenia pojmov použitých v rozhodnutí Rady o prümskom podnete. Okrem toho vykonávacie predpisy stanovujú spoločné ustanovenia pre výmenu údajov (kapitola 2) a ďalej vymedzujú osobitné charakteristiky výmeny údajov o DNA (kapitola 3), daktyloskopických údajov (kapitola 4) a údajov o evidencii vozidiel (kapitola 5). Záverečné ustanovenia kapitoly 7 obsahujú dôležité ustanovenia o úprave ďalších vykonávacích pravidiel v príručkách, ako aj o hodnotení uplatňovania rozhodnutia.
11. Okrem toho sa bude posudzovať príloha v rozsahu, v akom prispieva, alebo by mala prispievať k vymedzeniu znakov navrhovaného systému a záruk pre dotknuté osoby.

IV. VŠEOBECNÉ BODY

Obmedzený manévrovací priestor

12. EDPS poznamenáva, že aj v tomto prípade sa zdá, že už existujúce platné vykonávacie predpisy pre Prümskú zmluvu

značne obmedzujú skutočný manévrovací priestor, ktorý má Rada k dispozícii. Odôvodnenie 3 a článok 18 podnetu skutočne uvádzajú, že tak vykonávacie rozhodnutie, ako aj príručky by sa mali zakladať na vykonávacích ustanoveniach týkajúcich sa správneho a technického vykonávania Prümskej zmluvy dohodnutých 5. decembra 2006. Podľa tohto podnetu preto 27 členských štátov bude musieť nasledovať smer vymedzený 7 členskými štátmi, ktoré podpísali Prümskú zmluvu.

13. Tento prístup bráni rozvinutiu skutočne transparentného a demokratického legislatívneho procesu, pretože podstatne obmedzuje možnosť rozsiahlej diskusie a skutočného zohľadnenia zákonodarnej úlohy Európskeho parlamentu a poradnej úlohy iných inštitúcií, ako napríklad EDPS. EDPS odporúča, aby sa podnet a jeho príloha otvorene prerokovali a účinne tak využili príspevky všetkých inštitucionálnych aktérov a tiež zohľadnili úlohu plnoprávneho spoluzákonodarcu, ktorú bude mať Európsky parlament po nadobudnutí platnosti Reformnej zmluvy podpísanej 13. decembra.

Právny rámec ochrany údajov a vzťah k návrhu rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri

14. Príslušný právny rámec o ochrane údajov je komplexný a nestály. Kapitola 6 rozhodnutia Rady o prümskom podnete skutočne ustanovuje určité záruky a osobitné pravidlá týkajúce sa ochrany údajov. Tieto osobitné pravidlá však nie sú samostatné a na svoje riadne fungovanie musia byť založené na plne rozvinutom a všeobecnom rámci na ochranu osobných údajov spracúvaných policajnými a justičnými orgánmi. Článok 25 rozhodnutia Rady o prümskom podnete v súčasnosti odkazuje na dohovor č. 108 Rady Európy. EDPS však opakovane zdôraznil potrebu podrobnejšieho určenia zásad uvedených v dohovore č. 108, čím by sa zabezpečila vysoká a harmonizovaná úroveň ochrany údajov vhodná na zabezpečenie práv občanov, ako aj účinnosti presadzovania práva v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti ⁽¹⁾.
15. V tejto súvislosti Komisia už v októbri 2005 navrhla všeobecný nástroj, návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (ďalej len „návrh rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri“). Rada tento návrh zatiaľ neprijala, a tak je stále predmetom rokovaní a prípadných zmien a doplnení a samozrejme ďalšieho oddialenia prijatia a vykonávania. Už teraz je však zrejmé, že toto rámcové rozhodnutie vo svojej súčasnej podobe by sa vzťahovalo len na osobné údaje vymieňané medzi členskými štátmi, a nie na vnútroštátne spracovanie údajov ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Pozri nedávne stanovisko EDPS k Prümskej zmluve, body 57 – 76, a tretie stanovisko EDPS z 27. apríla 2007 k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, bod 14 (Ú. v. ES C 139, 23.6.2007, s. 1).

⁽²⁾ Najaktuálnejšie znenie tohto návrhu je prístupné v registri dokumentov Rady ako dokument 16397/07.

16. Okrem toho súčasné znenie návrhu rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri napriek svojmu cieľu zabezpečiť vysokú úroveň ochrany údajov ustanovuje len minimálnu harmonizáciu a záruky. To znamená, že niektoré nástroje, ako napríklad tento podnet, ktoré by mohli využiť výhody komplexného všeobecného rámca na ochranu údajov, sa musia vysporiadať s medzerou, ktorú zanechalo rámcové rozhodnutie o ochrane údajov v treťom pilieri.
17. EDPS preto na jednej strane opätovne trvá na tom, že rozhodnutia Rady o prümskom podnete by nemali nadobudnúť účinnosť skôr, ako členské štáty vykonajú všeobecné rámcové rozhodnutie o ochrane údajov v treťom pilieri. Táto podmienka by sa mala osobitne ustanoviť v podnete a pod podmienkou vhodného predchádzajúceho overenia riadneho fungovania záruk ochrany údajov v rámci systému výmeny údajov. V tejto súvislosti je dôležité zabezpečiť, aby sa vyjasnili vzťahy medzi právnymi nástrojmi s cieľom zabezpečiť, že rámcové rozhodnutie o ochrane údajov v treťom pilieri bude plniť úlohu „lex generalis“, pričom umožní uplatnenie ďalších osobitných záruk a prispôbených prísnejších noriem ustanovených v rozhodnutí Rady o prümskom podnete ⁽¹⁾.

18. Na druhej strane by mal zákonodarca objasniť, že osobitné pravidlá ochrany údajov o DNA, daktyloskopických údajov a údajov o evidencii vozidiel v kapitole 6 rozhodnutia Rady o prümskom podnete sa vzťahujú nielen na výmenu týchto údajov, ale aj na ich zhromažďovanie, uchovávanie a vnútroštátne spracúvanie, ako aj na poskytovanie ďalších osobných údajov rámci rozsahu pôsobnosti rozhodnutia Rady. Toto objasnenie by bolo v súlade s článkom 24 ods. 2 rozhodnutia Rady o prümskom podnete, ako aj logickým dôsledkom povinnosti členských štátov zhromažďovať, uchovávať a vymieňať si uvedené druhy údajov.

19. Je to o to dôležitejšie v prípade, keď sa rozsah pôsobnosti návrhu rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri pravdepodobne nebude vzťahovať na vnútroštátne spracúvanie osobných údajov. Rada prijala toto rozhodnutie, ale zároveň určila, že táto voľba nie je prekážkou toho, aby sa právny základ mohol vzťahovať na tento druh spracúvania. So zreteľom na uvedené a vzhľadom na to, že súčasný balík podnetov vrátane rozhodnutia Rady o prümskom podnete a vykonávacích pravidiel ukladá povinnosť vytvoriť a spravovať určité databázy, ako napríklad databázu údajov o DNA, mal by tiež obsahovať záruky týkajúce sa operácií spracúvania, najmä zhromažďovania a uchovávaní profilov DNA, vyplývajúce zo zhromažďovania a uchovávaní. Inak, ak by sa ich uplatňovanie malo obmedziť na vymieňané údaje, by tieto právne nástroje neobsahovali príslušné ustanovenia o ochrane osobných údajov, ktorými by sa mala spravovať akákoľvek činnosť podľa článku 30 ods. 1 písm. b) ZEÚ.

20. EDPS vyzýva zákonodarcu, aby v súlade s článkom 30 ods. 1 písm. b) ZEÚ zabezpečil, že pred nadobudnutím účinnosti tohto podnetu bude existovať jasný, účinný a komplexný právny rámec na ochranu údajov zahŕňajúci jednotlivé právne nástroje so všeobecnými ustanoveniami a osobitnými zárukami.

21. Ak to bude relevantné, EDPS bude preto v tomto stanovisku odkazovať na tie otázky, ktoré neboli (celkom) vyriešené v návrhu rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri, a preto by sa mali zohľadniť pri vykonávaní systému ustanoveného v tomto podnete.

Transparentnosť rozhodovacieho procesu a vykonávacích pravidiel

22. EDPS zdôrazňuje, že transparentnosť je dôležitým prvkom tak rozhodovacieho procesu, ako aj vykonávania pravidiel. Preto by transparentnosť mala umožniť na jednej strane plné a účinné zapojenie všetkých relevantných inštitucionálnych aktérov a na druhej strane umožniť verejnú diskusiu a primerané informovanie občanov.

23. V tomto prípade žiaľ majú vplyv na transparentnosť viaceré okolnosti: neexistuje dôvodová správa, ktorá by vysvetlila dôvody, ktoré viedli k navrhovaným opatreniam, ich účinnosť a prípadné politické alternatívy; text prílohy je stále neúplný – napríklad stále nebol uverejnený v úradnom vestníku, nie je preložený do všetkých úradných jazykov, odkazy na články a terminológiu sú nepresné a vyhlásenia členských štátov k obsahu databáz údajov o DNA nie sú dostupné; samotný podnet neustanovuje povinnosti alebo mechanizmy na primerané informovanie občanov o prijatých opatreniach a o zmenách a doplneniach týchto opatrení.

24. EDPS preto odporúča posilniť transparentnosť opatrení čo najskorším poskytnutím konečnej verzie prílohy a stanovením mechanizmov informovania občanov o znkoch systémov, ich právach a o spôsoboch ich uplatňovania. Uvedené informačné kampane by mali byť výslovne stanovené v podnete alebo v jeho prílohe.

Rozsah systému

25. Súčasný podnet verne odráža vykonávacie predpisy ustanovené podľa Prümскеj zmluvy. Ako sa však už poznamenalo v stanovisku k rozhodnutiu Rady o prümskom podnete (body 33 – 35), mechanizmy určené na výmenu informácií medzi niekoľkými členskými štátmi nie sú nevyhnutne vhodné, a preto ich možno bude potrebné upraviť, ak sa majú používať na systém oveľa väčšieho rozsahu, ako napríklad na výmenu informácií medzi 27 členskými štátmi.

⁽¹⁾ S ohľadom na tento bod by sa mal zväziť a prerokovať text článku 27b najaktuálnejšieho znenia návrhu rámcového rozhodnutia o ochrane údajov v treťom pilieri.

26. Malý rozsah skutočne uľahčuje kontakty medzi zúčastnenými členskými štátmi tak z hľadiska presadzovania práva, ako aj monitorovania rizík ochrany osobných údajov dotknutých osôb. Tak tomu však nie je v prípade väčšieho systému, v ktorom sa vnútroštátna prax a právne režimy, pokiaľ ide o zhromažďovanie, uchovávanie a spracúvanie údajov, najmä so zreteľom na profily DNA a odtlačky prstov, značne líšia. Okrem toho môže používanie rôznych jazykov a právnych inštitútov vplyv na výmenu údajov medzi krajinami s rôznymi právnymi tradíciami. EDPS preto vyzýva zákonodarcu, aby riadne zohľadnil rozsah systému, keď bude znovu rokovať o súčasnom podnete, a zabezpečil, že nárast počtu zúčastnených členských štátov nespôsobí zníženie účinnosti. Vo vykonávacích predpisoch by sa mali najmä stanoviť osobitné formáty pre zasielanie údajov, ktoré by zohľadnili jazykové rozdielnosti, a neustále by sa mala sledovať presnosť výmeny údajov.

Účast' orgánov pre ochranu údajov

27. Podnet by mal uznať významnú úlohu nezávislých dozorných orgánov v súvislosti s cezhraničnou výmenou údajov veľkého rozsahu a priznať im postavenie, ktoré im umožní účinne vykonávať ich úlohy.
28. V prvom rade neustanovuje súčasný právny rámec žiadne konzultácie alebo účasť príslušných dozorných orgánov o zmenách a doplneniach vykonávacích pravidiel a ich príloh (článok 18 podnetu), o vykonávaní predpisov členských štátov o ochrane údajov (článok 20) ani o hodnotení výmeny údajov (článok 21). Je napríklad osobitne nešťastné, že kapitola IV prílohy, ktorá podrobne ustanovuje pravidlá hodnotenia vykonávania, vôbec neuvádza príslušné orgány pre ochranu údajov. EDPS odporúča, aby sa v uvedených článkoch výslovne uznala zásadná poradná úloha, ktorú zohrávajú tieto orgány.
29. Po druhé, podnet by mal zabezpečiť, že členské štáty poskytnú orgánom pre ochranu údajov (dodatočne) zdroje potrebné na vykonávanie úloh dozoru vyplývajúcich z vykonávania navrhovaného systému.
30. Po tretie, podnet by mal ustanoviť, že príslušné orgány pre ochranu údajov budú pravidelne zasadať na úrovni EÚ s cieľom koordinovať svoju činnosť a harmonizovať uplatňovanie týchto nástrojov. Táto príležitosť by mala byť
- výslovne ustanovená v podnete v rozsahu, v akom rámcové rozhodnutie o ochrane údajov v treťom pilieri nevytvára všeobecnejšie fórum orgánov pre ochranu údajov na úrovni EÚ.

V. OSOBITNÉ OTÁZKY

Vymedzenie pojmov

31. Článok 2 podnetu stanovuje viacero vymedzení pojmov, ktoré sčasti odrážajú vymedzenia pojmov v rozhodnutí Rady. Predovšetkým treba zdôrazniť, že vymedzenia pojmov v článku 2 podnetu nezodpovedajú presne vymedzeniam pojmov v rozhodnutí Rady, najmä v článku 24. Zákonodarca by mal formulácie v týchto dvoch textoch zosúladiť, aby sa predišlo problémom pri vykonávaní.
32. Po druhé, EDPS už vo svojom stanovisku k rozhodnutiu Rady o prúmskom podnete vyjadril poľutovanie nad nedostatkom jasného vymedzenia pojmu osobných údajov (body 41 – 43). Tento nedostatok je o to poľutovaniahodnejší vo vykonávacích predpisoch, ktoré sa navrhujú v momente, keď je zrejmé, že rámcové rozhodnutie o ochrane údajov treťom pilieri sa nebude vzťahovať na vnútroštátne zhromažďovanie a spracúvanie osobných údajov, osobitne profilov DNA. EDPS preto opätovne vyzýva zákonodarcu, aby do textu zahrnul jasné a komplexné vymedzenie pojmu osobné údaje.
33. Z tohto hľadiska by vykonávacie predpisy mali tiež objasniť uplatniteľnosť predpisov o ochrane údajov na neidentifikované profily DNA, ktoré ešte neboli priradené identifikovanej osobe. Tieto údaje sa zhromažďujú, vymieňajú a porovnávajú s cieľom priradiť ich k osobám, ku ktorým patria. Vzhľadom na cieľ systému identifikovať tieto osoby sú tieto údaje preto v zásade iba dočasne „neidentifikované“ a mala by sa na ne vzťahovať väčšina, ak nie všetky ustanovenia a záruky, ktoré sa vzťahujú na osobné údaje ⁽¹⁾.
34. Vzhľadom na vymedzenie pojmu „nekódujúca časť DNA“ [článok 2 písm. e)] EDPS opätovne pripomína ⁽²⁾, že schopnosť niektorých chromozómových častí zabezpečiť citlivé dedičné znaky organizmu sa môže vďaka vývoju vo vede zlepšiť. Preto by malo byť vymedzenie pojmu „nekódujúca časť DNA“ dynamické, a to prostredníctvom zahrnutia povinnosti nepoužívať také markery DNA, ktoré môžu so zreteľom na vývoj vo vede poskytnúť informácie o špecifických dedičných vlastnostiach ⁽³⁾.

⁽¹⁾ K uplatniteľnosti predpisov o ochrane údajov na profily DNA pozri článok 29 stanoviska pracovnej skupiny č. 4/2004 z 20. júna 2007 o inštitúte osobných údajov, WP 136, s. 8 – 9; v tom istom stanovisku sú tiež uvedené objasnenia k obdobnému prípadu uplatniteľnosti predpisov o ochrane údajov na dynamické adresy IP, s. 16 a 17.

⁽²⁾ Pozri tiež stanovisko EDPS z 28. februára 2006 k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií na základe zásady dostupnosti [KOM (2005) 490 v konečnom znení], body 58 – 60 (Ú. v. EÚ C 116, 17.5.2006).

⁽³⁾ Pozri v rovnakom zmysle prílohu I uznesenia Rady z 25. júna 2001 o výmene výsledkov analýzy DNA (Ú. v. EÚ C 187, 3.7.2001, s. 1).

Presnosť pri automatizovaných vyhľadávaniach a porovnávaniach

35. Článok 8 podnetu upravuje automatizované vyhľadávanie a porovnávanie profilov DNA tým, že stanovuje, že automatizované oznámenie o zhode sa „poskytne len pod podmienkou, že sa automatizovaným vyhľadávaním alebo porovnávaním zistila zhoda v minimálnom počte miest“. Tento minimálny počet sa uvádza v kapitole 1 prílohy. Každý členský štát zabezpečí, že sprístupnené profily DNA obsahujú aspoň 6 zo 7 štandardných miest EÚ (bod 1.1 kapitoly 1 prílohy); porovnávajú sa hodnoty porovnávaného miesta bežne sa vyskytujúce v žiadajúcom a dožiadanom profile DNA (bod 1.2); zhoda nastane vtedy, ak sú hodnoty porovnávaných miest rovnaké („úplná zhoda“) alebo ak je iba jedna hodnota odlišná („tesná zhoda“) (bod 1.2); tak úplná zhoda, ako aj tesná zhoda sa oznámi (bod 1.3).
36. So zreteľom na tento mechanizmus EDPS poznamenáva, že presnosť zhody je základnou podmienkou. Čím vyšší je počet miest, ktoré sa zhodujú, tým nižšia je pravdepodobnosť, že ide o nesprávnu zhodu medzi profilmi DNA, ktoré sa porovnávali. V súčasnom kontexte Európskej únie sa existencia a štruktúra databáz DNA jednotlivých krajín líši. V jednotlivých krajinách sa počet aj jednotlivé súbory miest líšia. Príloha stanovuje pre zhodu minimálny počet miest na 6 bez toho, aby sa pre tento systém uvádzali informácie o predpokladanej miere odchýlok. EDPS v tomto ohľade poznamenáva, že v mnohých krajinách sa používa vyšší počet miest s cieľom zvýšiť presnosť zhody a znížiť počet nesprávnych zhôd⁽¹⁾. S cieľom riadne vyhodnotiť stupeň presnosti zamýšľaného systému by preto bolo dôležité, aby sa poskytli informácie o predpokladanej miere odchýlok pre jednotlivý počet porovnávaných miest.
37. To tiež znamená, že minimálny počet miest je základným prvkom, a preto by sa mal stanoviť skôr v texte súčasného podnetu ako v prílohe (ktorú môže v zmysle článku 18 podnetu meniť a dopĺňať Rada uznášajúca sa kvalifikovanou väčšinou bez porady s Parlamentom), aby sa zabránilo tomu, že zníženie počtu miest ovplyvní presnosť. Možnosť chýb a nesprávnych zhôd by sa mala náležite zohľadniť, a to ustanovením, že tesné zhody sa výslovne oznámia ako tesné zhody (aby prijímajúce orgány vedeli, že daná zhoda nie je tak spoľahlivá ako úplná zhoda).
38. Samotný podnet ďalej uznáva možnosť, že výsledkom vyhľadávania a porovnávaní budú viaceré zhody, ako je ustanovené v článku 8 podnetu v súvislosti s profilmi DNA a v kapitole 3 (bode 1.2) prílohy v súvislosti s vozidlami. Vo všetkých týchto prípadoch by sa pred ďalšou výmenou osobných údajov založenou na danej zhode mali vykonať kontroly a overenia s cieľom zistiť, aké boli dôvody viacerých zhôd a ktorá z týchto zhôd je presná.
39. EDPS v tom istom zmysle odporúča, aby sa najmä medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré sa zaoberajú porovnávaním a vyhľadávaním DNA, zvýšilo povedomie o tom, že profily DNA nie sú jedinečné identifikátory: aj úplná zhoda v určitom počte miest nevylučuje možnosť nesprávnych zhôd, t. j. možnosť, že daná osoba je nesprávne priradená k profilu DNA. Pri porovnávaní a vyhľadávaní profilov DNA môže dôjsť k chybám vo viacerých fázach: nedostatočná kvalita vzoriek DNA v čase ich zberu, možné technické chyby pri analýze DNA, chyby pri zadávaní, alebo jednoducho výskyt náhodnej zhody v určitom mieste použitom na porovnanie. V súvislosti s posledným bodom je väčšia pravdepodobnosť chýb pri nižšom počte miest a rozšírení databázy.
40. Podobné zdôvodnenie možno použiť v prípade presnosti zhody odtlačkov prstov. V článku 12 podnetu sa ustanovuje, že digitalizácia daktyloskopických údajov a ich zasielanie sa bude vykonávať v súlade s jednotným formátom údajov uvedeným v kapitole 2 prílohy. Každý členský štát ďalej zabezpečí, aby daktyloskopické údaje mali dostatočnú kvalitu pre porovnávanie automatizovaným systémom identifikácie odtlačkov prstov (AFIS). V kapitole 2 prílohy sa ustanovujú podrobnosti o formáte, ktorý sa má používať. Na základe uvedeného EDPS poznamenáva, že na účely zabezpečenia presnosti zisťovania zhody by mali podnet a jeho príloha čo najviac harmonizovať jednotlivé systémy AFIS používané v členských štátoch a spôsob ich používania, najmä pokiaľ ide o mieru vyradovania nesprávnych zhôd. Podľa EDPS by sa táto informácia mala uviesť v príručke vytvorenej na základe článku 18 ods. 2 podnetu.
41. Ďalším kľúčovým prvkom je, že databázy DNA (a odtlačkov prstov) by mali byť presne vymedzené, pretože v závislosti od členského štátu môžu obsahovať profily DNA alebo odtlačky prstov rôznych kategórií dotknutých osôb (zločincov, podozrivých, iných osôb prítomných na mieste činu atď.). Napriek týmto rozdielom predložený podnet nevymedzuje druhy databáz, ktoré budú jednotlivé členské štáty používať, a zatiaľ nie sú v prílohe uvedené ani vyhlásenia na tento účel. Preto sa môžu vyskytnúť zhody medzi údajmi o DNA alebo daktyloskopickými údajmi vzťahujúcimi sa na nehomogénne a často irelevantné kategórie dotknutých osôb.
42. Podľa EDPS by mal podnet bližšie určiť, aké kategórie dotknutých osôb budú zahrnuté do výmeny údajov a ako sa bude ich rôzne postavenie oznamovať členským štátom v súvislosti s porovnávaním alebo vyhľadávaním. Podnet by napríklad mohol ustanoviť povinnosť poskytnúť v oznámení o zhode informácie o kategórii dotknutej osoby, s ktorej údajmi o DNA alebo daktyloskopickými údajmi bola zistená zhoda, pokiaľ majú dožiadané orgány tieto informácie k dispozícii.

⁽¹⁾ Napríklad v Spojenom kráľovstve Národná databáza DNA zvýšila počet miest používaných pre profily DNA zo 6 na 10 tiež s cieľom zvýšiť spoľahlivosť systému.

Hodnotenie výmeny údajov

43. Víťame hodnotenie výmeny údajov podľa článku 21 podnetu a kapitoly 4 prílohy. Tieto ustanovenia sa však zameriavajú výlučne na administratívne, technické a finančné aspekty vykonávania výmeny údajov bez toho, aby vôbec spomenuli hodnotenie vykonávania predpisov o ochrane údajov.
44. EDPS preto navrhuje, aby sa osobitne zdôraznilo hodnotenie aspektov ochrany údajov pri výmene údajov a aby sa pritom venovala osobitná pozornosť tomu, aké údaje sa vymieňali, metódam informovania dotknutých osôb, presnosti vymieňaných údajov a nesprávnym zhodám, žiadostiam o prístup k osobným údajom, dĺžke dôb uchovávaní a účinnosti bezpečnostných opatrení. V tejto súvislosti by sa mali náležite zapojiť orgány pre ochranu údajov a odborníci na ochranu údajov, napríklad tým, že sa ustanoví, že odborníci na ochranu údajov sa budú zúčastňovať hodnotiacich návštev ustanovených v kapitole 4 prílohy a príslušným orgánom pre ochranu údajov sa bude zasielať hodnotiacia správa uvedená v článku 20 podnetu a kapitole 4 prílohy.

Komunikačná sieť a technické aspekty systému

45. V článku 4 podnetu sa ustanovuje, že všetky elektronické výmeny údajov sa uskutočnia prostredníctvom komunikačnej siete „TESTA II“. V tejto súvislosti sa v prílohe na strane 76, v bode 54 uvádza, že „Pokiaľ ide o otázky ochrany údajov, tento systém je v súlade s nariadením (ES) č. 45/2001 (článkami 21, 22 a 23) a smernicou 95/46/ES“. EDPS odporúča, aby sa táto informácia objasnila, a to tiež so zreteľom na úlohu inštitúcií Spoločenstva v systéme. V tejto súvislosti by sa mali plne zohľadniť dozorné a poradné úlohy EDPS vyplývajúce z nariadenia (ES) č. 45/2001.
46. Keď bude príloha finalizovaná a bude obsahovať všetky podrobnosti a vyhlásenia objasňujúce znaky systémov, EDPS okrem toho zváži, či poskytne ďalšie poradenstvo k ďalším technickým aspektom systému.

VI. ZÁVERY

- EDPS odporúča, aby sa podnet a jeho príloha otvorene prerokovali a účinne tak využili príspevky všetkých inštitucionálnych aktérov a tiež zohľadnili úlohu plnoprávneho spoluzákonodarcu, ktorú bude mať Európsky parlament po nadobudnutí platnosti Reformnej zmluvy podpísanej 13. decembra v Lisabone.
- EDPS vyzýva zákonodarcu, aby v súlade s článkom 30 ods. 1 písm. b) ZEÚ zabezpečil, že pred nadobudnutím účinnosti tohto podnetu bude existovať jasný, účinný a komplexný právny rámec na ochranu údajov zahŕňajúci jednotlivé právne nástroje so všeobecnými ustanoveniami a osobitnými zárukami.

- V tomto zmysle EDPS na jednej strane opätovne zdôrazňuje, že rozhodnutie Rady o prümskom podnete by nemalo nadobudnúť účinnosť skôr, ako členské štáty vykonajú všeobecné rámcové rozhodnutie o ochrane údajov v treťom pilieri, ktoré bude „lex generalis“, na ktorého základe by sa uplatňovali ustanovenia rozhodnutia Rady o prümskom podnete zabezpečujúce osobitné záruky a prísnejšie normy ušité na mieru.
- Na druhej strane by mal zákonodarcu objasniť, že osobitné pravidlá ochrany údajov o DNA, daktyloskopických údajov a údajov o evidencii vozidiel v kapitole 6 rozhodnutia Rady o prümskom podnete sa vzťahujú nielen na výmenu týchto údajov, ale aj na ich zhromažďovanie, uchovávanie a vnútroštátne spracúvanie, ako aj na poskytovanie ďalších osobných údajov rámci rozsahu pôsobnosti rozhodnutia Rady.
- EDPS odporúča posilniť transparentnosť opatrení čo najskorším poskytnutím konečnej verzie prílohy a stanovením mechanizmov informovania občanov o znakoch systémov, ich právach a o spôsoboch ich uplatňovania.
- EDPS vyzýva zákonodarcu, aby riadne zohľadnil rozsah systému, keď bude znovu rokovať o súčasnom podnete, a zabezpečil, že nárast počtu zúčastnených členských štátov nespôsobí zníženie účinnosti. Vo vykonávacích predpisoch by sa mali najmä stanoviť osobitné formáty pre zasielanie údajov, ktoré by zohľadnili jazykové rozdielnosti, a neustále by sa mala sledovať presnosť výmeny údajov.
- EDPS odporúča, aby sa kľúčová úloha príslušných orgánov pre ochranu údajov výslovne uznala v článkoch o vykonávacích predpisoch a ich prílohách (článok 18), o vykonávaní predpisov o ochrane údajov členskými štátmi (článok 20) a o hodnotení výmeny údajov (článok 21). Podnet by mal ďalej zabezpečiť, že členské štáty poskytnú orgánom pre ochranu údajov (dodatocné) zdroje potrebné na vykonávanie úloh dozoru vyplývajúcich z vykonávania navrhovaného systému a že príslušné orgány pre ochranu údajov budú pravidelne zasadať na úrovni EÚ s cieľom koordinovať svoju činnosť a harmonizovať uplatňovanie týchto nástrojov.
- EDPS preto opätovne vyzýva zákonodarcu, aby do textu zahrnul jasné a komplexné vymedzenie pojmu osobné údaje. Z tohto hľadiska by vykonávacie predpisy mali tiež objasniť uplatniteľnosť predpisov o ochrane údajov na neidentifikované profily DNA, ktoré ešte neboli priradené identifikovanej osobe. EDPS opätovne pripomína, že vymedzenie pojmu „nekódujúca časť DNA“ by malo byť dynamické, a to prostredníctvom zahrnutia povinnosti nepoužívať také markery DNA, ktoré môžu so zreteľom na vývoj vo vede poskytnúť informácie o špecifických dedičných vlastnostiach.

- EDPS odporúča, aby sa v súvislosti s automatizovaným vyhľadávaním a porovnávaním náležite zohľadnila presnosť zisťovania zhody.
- To znamená, že pokiaľ ide o porovnávanie a vyhľadávanie údajov o DNA, mali by sa poskytnúť informácie o predpokladanej miere odchýlok pre každý počet porovnávaných miest, tesné zhody by sa mali oznamovať ako tesné zhody, v prípade viacerých zhôd by sa mali vykonať ďalšie kontroly, malo by sa zvýšiť povedomie o tom, že profily DNA nie sú jedinečné identifikátory. Pokiaľ ide o odtlačky prstov, podnet by mal čo najviac harmonizovať jednotlivé systémy AFIS používané v členských štátoch a spôsob ich používania, najmä pokiaľ ide o mieru vyradovania nesprávnych zhôd.
- Ďalej by mali byť presne vymedzené databázy údajov o DNA a daktyloskopických údajov, pretože v závislosti od členského štátu môžu obsahovať profily DNA alebo odtlačky prstov rôznych kategórií dotknutých osôb. Podnet by mal bližšie určiť, aké kategórie dotknutých osôb budú zahrnuté do výmeny údajov a ako sa bude ich rôzne postavenie oznamovať členským štátom v súvislosti s porovnávaním alebo vyhľadávaním.
- EDPS navrhuje, aby sa osobitne zdôraznilo hodnotenie aspektov ochrany údajov pri výmene údajov a aby sa pritom venovala osobitná pozornosť tomu, aké údaje sa vymieňali, metódam informovania dotknutých osôb, presnosti vymieňaných údajov a nesprávnym zhodám, žiadostiam o prístup k osobným údajom, dĺžke dôb uchovávaní a účinnosti bezpečnostných opatrení. V tejto súvislosti by sa mali náležite zapojiť orgány pre ochranu údajov a odborníci na ochranu údajov.
- EDPS odporúča, aby sa objasnilo používanie komunikačnej siete „TESTA II“ a jej súlad s nariadením (ES) č. 45/2001, a to tiež so zreteľom na úlohu inštitúcií Spoločenstva v systéme.

V Bruseli 19. decembra 2007

Peter HUSTINX

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov